

A SZÉCSENYI ÁRULÁS.

A mily könnyen elfoglalta Báthory Gábor, Ilyésházy István nádor, Forgách Ferencz esztergomi érsek kiváltképen pedig a hajdúk segítségével Erdély fejedelmi trónját, ép oly nehezen tudta magát elösmertetni az udvar által, a hol barátja úgyszólván senki, de annál több ellensége vala. Mert régi jóakarója, a nádor, csakhamar meghalt, a kardinális pedig, látván hogy a fejedelem előbbi fogadása daczára szívvel-lélekkal a protestánsokhoz állott, sőt megigérte a hajdúknak, hogy a pápistákat kiirtja Erdélyből, atyafiságos jóindulatát haraggá, majd gyűlöletté változtatta, végre II. Mátyás király sem úgy gondolkodott már akkor, mint *Mátyás főherczeg* és csak az alatt a föltétel alatt volt hajlandó megerősíteni Báthoryt, ha elősmeri a magyar korona felsőségét, évenként bizonyos *honorariumot*, mondjuk ki őszintén *adót* fizet neki és háború esetén még a török ellen is segíteni fogja.

Magától értetődik, hogy Báthory nem fogadta el a föltételt, ragaszkodott Erdély önállóságához, *felséges* titulust követelt magának, arról pedig épenséggel hallani sem akart, hogy a töröktől elszakadjon. Megindultak tehát a diplomatiai alkudozások, egymást érték a követek, oklevelet irtak alá, szerződéseket pecsételtek meg, az aprólékos ügyeket hamarosan el is intézték, de a földologra nézve sehogyse tudtak megállapodni. Végre az 1609. pozsonyi országgyűlésen azt határozták, hogy *Thurzó György* nádor személyesen keresse föl Báthoryt és fejezze be vele a tanácskozásokat. Tavasz nyiltával meg is indult a nádor Bicsé várából s április elején már Kassára érkezett. Itt azonban olyan gonosz híreket hallott, hogy tanácsosabbnak tartá megállapodni. Mert az erdélyi urak, Kornis Boldizsár két testvérével, Kendy István, Sennyei Pongrácz, szóval

a mint híresztelték a *pápista rendek* — összeesküdtek Gábor fejedelem ellen s 1610 márczius 20-án éjjel reá támadtak, hogy meggyilkolják. De a merénylet nem sikerült és Báthory híu szolgálái *Kornis Györgyöt* ott a helyen levágták, *Boldizsárt* elfogták, a többi pedig lóhalálban menekült, ki Magyarország, ki Moldva felé.

És mialatt Báthory rettenetes inquisitiót tartva, a jogügyek igazgatóját, a ki szintén részes volt az összeesküvésben, ítélet nélkül felakasztatá, az alatt Kendy István és Sennyei Kassára futottak, s még ők panaszkodtak Thurzó nádor előtt a fejedelemnek *ellenök való méltatlan haragjára*.

Mikor Báthory megtudta a dolgot, nagy haragra lobbant s ápril 9-én kelt levelében arra kérte a nádort, hogy fogassa meg az *árulókat*, hogy gonosz szándékukban elő ne mehessenek. De Thurzó mentegette magát, hogy ő törvénytelenül senkit el nem fogathat, különben pedig azt tanácsolta: béküljön ki a fejedelem az urakkal és oltsa el az ártalmas tüzet.¹⁾ Titokban pedig hadat gyűjtetett, parancsot küldött a vármegyékre, hogy minden perczben készen legyenek, sőt még a hajdú vitézek között is zenebonát indított, hogy pártoljanak el a fejedelemtől. Viszont Báthory is táborba szállította minden hadi népét, *Nagy András* és *Rhédey Ferencz* felültette a hajdúságot, azt híresztelvén, hogy Radul vajda ellen készül, voltaképen pedig Magyarország ellen fegyverkezett.

Természetes dolog, hogy ilyen körülmények között a nádor és a fejedelem személyes találkozásának semmi üdvös eredménye nem lehetett. Báthory haraggal tért haza és legelsőben is Kornis Boldizsáron töltötte bosszúját: irgalmatlanul leüttette a fejét; Thurzó pedig Kassán országgyűlést tartott s a rendek azt határozták, hogy 15 nap alatt minden nemes ember táborba szálljon: ki kell vetni Báthoryt a fejedelmi székből. De míg a vármegyék ősi szokás szerint késedelmeskedtek — nem is sok kedvük volt Erdélyre támadni — addig a hajdúk nagy hamarsággal fegyvert ragadtak s a kapitányok alig tudták már féken tartani a zsákmány után sóvárgó, vérszomjas tömeget.²⁾

És mialatt az erdélyi fejedelem biztosai a rendekkel a békes-

1) Országos Levéltár Act. Thurz. fasc. 95. m. 4.

2) U. a. fasc. 95. m. 10. 12.

ségről tanácskoztak, a nádor pedig, a ki még nem készült el a háborúhoz, megíratta a hajdú vitézeknek az ország nevével, hogy ha szép szabadságukat, jó híroket, nevöket, örökségüket szeretik, maradjanak nyugton, míg az urak minden jót végeznek: ¹⁾ azalatt Báthory *Kovács Demetert* és *Némethy Gergelyt*, Bocskaynak ezt a régi hires vezérét, titkon Magyarországra küldé, azzal az utasítással, hogy fogadjanak hadat, lázítsák föl a végbelieket és nyerjék meg a basákat, épen mint Bocskay idejében.

Kovács Demeter Szolnoknál átkelt a Tiszán, tanácskozott a hatvani béggel s onnan *Bujákra* indúlt, hirdetvén mindenütt, hogy *Nagy András* már táborba szállott a hajdúkkal, *Némethy Gergely* ezer lóval közeledik, *Bucsy Benedek* Budára készül. Mutogatta az erdélyi fejedelem *aranyos zászlaját*, üzengetett, leveleket küldözgett a végbeli vitézeknek, hogy álljanak hozzá és nyissanak kaput a hajdúknak. Csak azt várják, hogy mit végeznek Kassán az urak és ha meg nem kötik a békességet, tüstént megindúl a fejedelem személye szerint Nagy Andrással, meg azzal a 4000 főnyi haddal, a mit a havasalföldi vajda ígért neki.

Ezek hallatára megzendültek a vitézek, különösen *Szécsény* várában, melynek egyik tisztje *Ujváry Miklós*, Kovács Demeternek sógora volt s már azon tanakodtak, hogy a «*csonka ágyúnál*» behozzák a hajdúságot mint az 1607-ki lázadás idejében szándékozták s a ki nem akar velök tartani, azt levágják vagy megkötözik. Ujváry borital közben dicsekedett, hogy milyen nagy jóakarója neki az erdélyi fejedelem s *Ecsedy Benedeknek* ezer lóra való kapitányságot, *Virág Ferencznek* pedig hadnagyságot ígért, s a többit is biztatta, hogy ne búsuljanak, majd jó világ lesz akkor, ha kijönnek az erdélyiek. Annak utána *Kovács Demeterrel* egyetértve, a *bujáki* őrseget is magukhoz eskették s nagy örömmel várták Báthory indulását.²⁾

De azt ugyan hiába várták, mert az urak 1510 aug. 15-én megkötötték a békét, a hajdúságot vérontás nélkül leszállították,

¹⁾ Történelmi Tár, 1880. évf. 326. ifj. Kubinyi Miklós: Thurzó György levelei II. k. 271.

²⁾ Dr. Komáromy András: Kollonics Siegfried életéből. *Hadtört. Közl.* 1895. évf.

melynek öröme a nádor a kassai szentegyházban *Te Deumot* tartatott és ugyancsak lövetett.¹⁾ Hazaérkezése után pedig, *Forgách Miklós* szécsényi főkapitány meg *Kollonics Sigfrid* dunáninneni generális följelentése következtében, *Ujváry Miklós* ellen elrendelte a vizsgálatot, a ki azonban — bár a tanúk igen terhelően vallottak — addig árulkodott *Forgáchra* és a vitézekre, míg utoljára is tisztára mosta magát a nádor előtt, *Ecsedy Benedek*, *Alföldy György* és *Keczeli Vincze* nyakába hártván a dolog odiumát. Ezeket aztán *Forgách*, a nádor parancsára letartóztatta, bár a főkapitány eleget törekedett mellettük, hogy kár volna olyan vitézembereket a végházból *kiírtani*, mivelhogy úgy is ártatlanok.

Jellemző, hogy mikor *Ujváry* azt követelte, hogy a tanúkat újlag megeskessék, a vitézek kijelentették, hogy noha szegény legények, de azért *elhányó hitők nincsen*, mert lelköket az Istennek tartják és a vicekapitány, hadnagyok, vajdák, porkolábok inkább el akarták hagyni a szolgálatot, mintsem másodszor is megesküdenek.

Forgách Miklós pártjukat fogta s megírta a nádornak, hogy *nem jó az embernek hitével játszani*, máskülönben majd bebizonyítja ő az igazságot, ha velök együtt fölmegy *Pozsonyba*.

Az erdélyi fejedelem csak nagy nehezen írta alá a kassai szerződést, nem bízott Magyarországbán, mindenfelől ellenséges indulatot tapasztalt, s tudta hogy előbb-utóbb kardra fog kerülni a dolog. Látván pedig, hogy *Kendyt* az udvar már nyíltan pártfogolja s elnézik neki, hogy Magyarországon hadat gyűjtet: maga is fegyverkezett, híresztelvén, hogy *Kendy* szövetségesének *Radul* vajdának megfenyítésére indul, de az emberek azt beszélték, hogy lengyel király akar lenni, sőt a magyar koronát is keresi. *Mátyás* a kassai szerződés jóváhagyását csakugyan megtagadta, de már akkor közhír szerint 35 ezer embere volt *Báthorynak*, a hajdúk felültek s az egész székelység hozzá állott.

«*Egy úr sem pártolt el tőle — írja Perneszy Gábor — hanem esznek isznak, lakoznak, tánczolnak, mondván: Ez országot pusztítsuk el s az scithiai magyarokként menjünk más országokért s azt éljük, míg ez az ország megépül.*»²⁾

¹⁾ Thurzó György levelei id. h. 276. l.

²⁾ Orsz. Levéltár Act. Thurz. fasc. 34. m. 42.

Ez alatt történt, hogy *Gyotay Benedek* gyarmati vitéz felajánlotta szolgálatát Némethy Gergelynek, a ki szorgalmasan gyűjtötte a hadat Báthornak s 1610 december 7-én azt is megírta neki, hogy *Kornis Zsigmond* az elmúlt napon indult el Szécsény várából. Némethynek se kellett több, összetanakodott a gyarmati vitézekkel, éjszakának idején lesbe állottak, hirtelen megrohanták, elfogták, kirabolták Zsigmond urat és megindultak vele *Hatvan* felé. Mátyás király december 14-én már tudta a dolgot és keményen ráparancsolt *Bosnyák Tamás* füleki kapitányra, hogy Némethy Gergelyt és társait, mint nyilvános békeszegőket, útonállókat mindenfelé üzze, kergesse és elfogatván, egyenesen hozzá küldje.¹⁾ Úgy látszik, Bosnyák Tamás el is járt a dologban, mert Kornis csakhamar kiszabadult, *Gyotay Benedek* és *Fejérváry István* pedig fogóságba kerültek.²⁾

E mozgalmas idők történetére, az alább következő levelek és okiratok érdekes világosságot vetnek.

Anno 1610. 8 novembris Palatinus urunk ő nsga parancsolatjából vice ispány uram commissiója mellett szettünk bizonytságot mi Voxith Horváth György Nógrád vármegyének szolgabirája esküttjével Péchy Györggyel itt Zéchényben Ujváry Miklós ellen.

1. Testis *Jelesich Miklós* Zécsényben ő felsége fő porkolábja az ő igaz hiti után ezt vallja: Tudom azt egykor vice kapitány uram az kis kapuról jön vala mondván, Porkoláb uram gonosz híreink vadnak, *Ujváry Miklós* beszéli, hogy Kovács Demeter itt kinn vagyon és az hajdúság erre akar jönni, ő maga Kovács Demeter Csábrágban ment. Mondám én erre az szóra vice kapitány uramnak: Miért nem viselnek gondot reá, hogy efféle embert meg nem fogtok. Mondá vice kapitány erre az szóra: Kicsoda viselne gondot? Én mondom, kegyelmed és az gyarmathi kapitány viselnétek gondot reá, már afféléket megfognátok. Én azonközben

¹⁾ Gróf Károlyi Oklevéltár IV. 2. 70. 71. Orsz. Levéltár Act. Thurz. fasc. 99. m. 9.

²⁾ U. o. fasc. 99. m. 33.

kapitány uramtól elváltam és hogy megyek vala azon útban találta reám Ujváry Miklós. Ott is beszélni kezdem Ujváry Miklóssal és mondá Ujváry énekem: Porkoláb uram, gonosz híreink vadnak, az hajdúság reánk akar jönni; *Bucsy* akar az Dunán túl Budára menni, *Némethy Gergely* ipenig erre, *Nagy Andrást* nem jut eszemben, melyre mondá. Kérdem én erre az szóra Ujváry Miklóstól: ki hozá közénk ez híreket? Mondá Ujváry, hogy Kovács Demeter. Mondám én: Ím vice kapitány uram is jelenté nekem ezt az dolgot és én vice kapitány uramnak azt adám tanácsul, hogy reá vigyázzanak mind ő kegyelme mind az gyarmathi kapitány és megfogják. Azt mondá Ujváry: Vajjon ugyanazt adtad-e tanácsul? Ezt háromszor is kérdé Ujváry tőlem és mondá énekem: Hát én bizony megüzennem Kovács Demeternek, hogy őrizze meg magát.

2. *Daniel Lipcsey*, király urunk ő felsége szécsenyi harminczadosa az ő igaz hite után ezt vallja: Ezt hallottam Ujváry Miklóstól ő magától, beszélvén nekem mondván és az mellén az köntöst magának megfogván: Isten engem úgy segéljen, elküldtem volt Szabó Imrét és Deli Jánost Komárom felé és Győr felé, hogy az én számomra öt avagy 600 hajdúkat szerezzenek. Akkor az mikor *Nagy András* az hajdúsággal feltámadott volt és Filekig jöttek volt és az pesti, hatvani és egri törökökkel elvégeztem volt, hogy azon fogadott hajdúsággal az kikért Győr felé kültém volt, ide jőjjenek Szécsény alá és az, hol az csonka ágyú vagy az bástyán, onnan hágják meg és az ki meg nem akarna hajlani, az helyben azokat mind levágják.

Azt is hallottam maga szájából Ujvárytól, hogy Kovács Demeterrel . . . beszélt és hogy mondta volna neki, Kovács Demeter, hogy az erdélyi fejedelem Ujváryhoz jó akarattal volna. Azt is hallottam magam asztalánál házamban, hogy az mit tudott és értett volna Kovács Demetertől, legsúlyosabbat meg nem mondotta volna az vice kapitánynak, mert nem tartozott vele, nekünk se mondotta meg mi legyen az a súlyos dolog. Ezeket pedig mind maga jó akaratjából beszélgette az én asztalomnál.

3. *Bencze Balázs* ő felsége szécsenyi gyalog-hadnagya hiti után azt vallja: Tavaly esztendőben mikor Gyöngyösről az dézmáról haza jöttünkben Terényen az Mátra alatt megszállottunk volna, Ujváry Miklós is velünk lévén, hozánk *Nagy Andrást* elő beszéd

közben. Monda Ujváry Miklós, mikor Nagy András Filekig jött volt az hajdúsággal eddig az faluig jöttem volt én is, Nagy Andrásához indultam volt, Szabó János itt talált elő engem és ide hozta meg az választ Nagy Andrásról, de hogy semmi jó fundamentumot nem beszéllett, mert ha oly fundamentommal jött volna Szabó János az kihez bíztam volna, szándékom az volt te Bencze Balázs, hogy mind Ujvár felé s mind Komárom felé elég hajdúim voltak és hadnagyim, Deli János megszerzette volt. Immár én mondám arra az szóra Ujvárynak, hogy bizony soha te Ujváry Miklós azt véghez nem vihetted volna, úgy mint az németek dolgát. Ő azt mondá, bizony úgy véghez vittem volna szándékomat, hogy különben eszetekben nem vettétek volna és úgy bevittem volna az csonka ágyúnál, hogy csak akkor vettétek volna eszetekben, mikor az piacon voltak volna, ez alatt osztán azt cselekedtem volna, az mint szerettem volna. Irtam volna az budai passának és az hatvani béknek, tudván tudom, hogy mellém jöttek volna, abba bizonyos voltam. Ismét ez nyáron ugyan Ujváry Miklós házánál iszunk vala, mondá *Ecsöd Benedeknek*: Te Ecsöd Benedek! még egyszer fel-emellek, meghiggyed azt. Viszont mondá énnekem: No Bencze Balázs, valamit mondanék én neked, ha veszteg lennél és megállana nállad, — *ezer lóra való kapitányságot adok neked*. Az alatt, hogy jól kezdénk az borba innya, mondá Virág Ferencznek: *te bestye kurva, neked ötszázra adok hadnagyságot!* Ám nagyon az ládámban tíz zászló, azt közitekben osztom. Ezeket tölle én megértvén, mingyárást mentem az vice kapitányhoz, *Szőgyiny Gergelyhez* és az, mit Ujváry Miklóstól hallottam, az szerint megmondottam.

4. *Fegyverneky János* ő felsége szécsényi gyalog hadnagya, az ő hite után azt vallja: Az vice kapitány hívá egyszer ebédre Ujváry Miklóst és engemet is, többekkel egyetemben, eszemben jól nem jut, kik voltak mind. Monda vice kapitány uram: immár nem felek semmit, mert palatinus urunk ő nsga leszállította az hajdúságot s megbékéltettek, de az előtt igen félttem. Mondá Ujváry Miklós erre az szóra: bizony meghidgyed kapitány uram — úgy-mond — hogy oly szándékban voltunk, el is végeztük vala, hogy az csonka ágyúnál behozzuk az hajdúságot és engemet megragada Ujváry, mondván: ez ilyent csak megfogdostuk volna s ti is mit

tehattetek volna osztán mi ellenünk? Én mondtam, én tudom, hogy énnekem fejemet vették volna s vice kapitány urunknak s egy nehányunknak.

5. *Tar Gergely*, Forgách Zsigmond ő nsga szabadosa, az ő hite után ezt vallja: Ez elmúlt nyáron lovaim veszték vala el, mely lovaimnak elveszése felől gyanakodtam, hogy Hatvan felé vitték volna, ezzel keresni mentem volt Hatvan felé, az vice kapitány uram úti levele mellett. Mentem Páztóhira és ott értekezvén és tanácsot kérvén, ha mehetek-e Hatvan felé avagy nem? csak azt adták tanácsul, hogy be ne menjek, mert az törököknek most gyűlésök vagyon, hanem küldöttem osztán az magam vejét, az söczi bírót Söczi nevű faluból. Azért el menvén az vóm, megmondotta Hatvanban az törököknek, hogy az apám is Tar Gergely be akart jönni, az lovait kapták el, mondván erre az szóra az vómnek vak Huzajn aga: jól tette az jó apám, hogy be nem jött, mert azt tutták volna az vitézek, hogy kémelni jött be. Im most ment Kovács Demeter Bujákban, és az itt való vitézek is kísérték, onnan nem tudom hová megyen, Csábrágban vagy hová? Kovács Demeter itt azt beszéllette, hogy Szolnoknál költözik az hajdúság *Réday Ferencz* és *Némethy Gergely* által a Tiszán és ezen fog felmenni az haddal, de nem tudom, ha Vác felé megyen-e, avagy Palánk felé. Azt mondotta Huzajn aga az vómnek, az zöcsi birónak, hogy Ujvárynak szép zászlót is visznek; hogy ha kevés néppel vagyon Bujákban, innét segítséggel lesznek neki, úgymint Hatvanból.

6. *Zabó György* Szécsényben lakozó, hiti után ezt vallja: Az elmúlt nyáron ruhát csináltam Ujváry Miklósnak, oda vittem az ruhát neki, mondván nekem Ujváry: György uram mi híred vagyon? Én mondtam, nem hallok semmit, kegyelmetek fő emberek, jobban tudgya kegyelmetek mi legyen az hír; erre az szóra monda: im azt mondgyák, hogy az hajdúság által költözött volna az Tiszán, de én nem hiszem, te se hidd.

7. *Tornyosy András*, király urunk ő felsége szécsényi lovas hadnagya, hiti után azt vallja: egyszer az kis kapu előtt valék és ott egy katona, ő felsége szolgálja Baranya Máté, mondá énnekem: Komám uram, mi hírt hall kgd? Én mondtam, hála Istennek semmit nem hallok jónál egyebet, mert megbékéltek az erdélyi fejedellemmel. Mondá Baranya Máté, hála Istennek, mert ha meg nem

békéltek volna az fejedelmek s az urak, nyilván elhigyjed azt, hogy két avagy egy hét mulva pártütés esett volna itt mi közöttünk ez helyben, ha által léphetnek vala az Tiszán az hajdúságok. Én mondtam, miképen lehetett volna, mert mi közöttünk nincs oly ember, nem is aránzok. Monda Baranya Máté: gondolkodgyál felölle, magad eszedben veszed, kik lehetnek. Ujváry Miklós, Ecsöd Benedek és Alföldy György azok elvégezték volt Kovács Demeterrel, ők tudgyák mit végeztek.

Egykor ismét az harminczadosnál lévén együtt Ujváryval, szóbeszédben indulván, monda Ujváry: Mi annak az oka, hogy én reám ilyen szörnyen haragszik az úr? Mondám arra az szóra: barátod vagyok, megbocsáss, örömet mondának valamit. de ember jószántából néha gonoszt talál magának. Ez után kérdé: mi legyen az? Ujváry Miklós, mondván nekem. Én úgy mondek osztán: Ilyen félfő hírek vadnak felölled, azért még körül nem vesznek az gonosz hírnevek, vedd eleit. Monda Ujváry: az nagy hatalmú Isten tudgya, az kit illett mindeneket megmondottam az vice kapitánnak, az kik penig nem illettek, azt magamnak tartottam.

8. *Szögyény Gergely* ő fsge vice kapitánya Zécsénben, hiti után ezt vallja.

Egyszer Tornyossy András jöve hozzám, mondván: vagyon-e híreddel ez a dolog, hogy Ujváry Miklós és Ecsöd Benedek naponként az kapu alá mennek és úgy tanácskoznak együtt Alföldy Györggyel? nyilván vadnak valami végezésben, sőt az mint értem, *Ilyinből* gyalog is eljö Alföldi Györgyhöz Ujváry és úgy tanácskoznak egymással. Azt is hallottam, hogy Ujváry minden ezüst marháját elküldte Bujákban.

Mondám én arra, hogy hallom, hogy az emberek beszélgetnek felölök.

Viszont egykor az búzámat hordottam. Jöve hozzám Bencze Balázs, mondván, az kisebbik dolgot elhadnád és az nagyobbikhoz kezdenél. Mondám arra, énnekem most ennél nagyobb dolgom nincsen. Monda arra Bencze Balázs, eszedben sem veszed, hogy egy nap megkötöznek és úgy hordoznak, mert Ujvárynak zászlót hozott Kovács Demeter, ha most házára mennénk, fogadom, hogy ládjában találánk az zászlót. Én arra mondtam: én nem tudom, hogy vagyon-e az ládjában vagy nincs, azt sem tudom,

miért kötözne meg, mert hiszen sekinek sem vétettem semmit is. Én senki házára nem mehetek, hanem im megírom fő kapitány uramnak.

Az után ismét Tar Gergely jöve hozzám, ő is mondá, hogy Ujvárynak zászlót hozott volna Kovács Demeter, hogy azt hallotta volna, mikor oda alá jött Hatvan-felé. Ezt hallván tőle Tar Gergelyt főkapitányomhoz küldöttem Kassára, hogy mindeneket bizonyosabban megbeszéljen Kassán, az mit hallott.

Ismég egy katona ment volt Csábrágban hírem nélkül, melyet Ujváry Miklós küldött volt el. Azon katonát is felküldöttem Kassára Tar Gergellyel fő kapitányomhoz. Ujváry Miklóstól megint én hallottam ő magától, mondván, Kovács Demeter ihon most jött. Azt mondgya, hogy Szolnokra jött által az Tiszán, Szolnokról Hatvanra és az bujáki bég akart késérőt adni melléje, de ő maga nem akarta, mivelhogy azt monta, hogy ő tudná az útat erre és hogy *Némethi Gergelytől* hozott volna leveleket Csábrágban, és hogy ha meg nem békéllenek, tehát Némethi Gergely ezer lóval jön és Csábrágban megyen. *Bucsyt* is elválasztották, hogy Budára az Dunántúl mégyen hadat gyűjteni. Azt is monta Ujváry, hogy Kovács Demeter akart menni *Bujákban*, de nem bocsátották be és hogy igen haragutt volna Kovács Demeter, hogy be nem bocsátották. Ezeket pedig megértvén, fő kapitányomnak megírtam.

9. *Baranya Máthé*, ő felsége szécsényi lovas szolgája, hite után azt vallja, hogy az mikor *Nagy András* Filekig jött volt az hajdúsággal, ismét Szécsényből küldöttenek volt minket seregestől Filek felé, hogy az mi oltalommal avagy segítséggel lehetnénk. Akkor találánk Ujváry Miklósnak két szolgáját *Keszy* nevű faluban és kérdék, hogy hová indultok? avagy hol jártok? mondának azok az Ujváry szolgái, minket az Urunk küld Nagy Andrásához, de mi innét addig el nem megyünk mig kgtek meg nem indul. Azon faluból aztán, hogy megindultunk, ők is úgy mentek Nagy Andrásához, az miért oda mentek azt én nem tudom. Ismét ez elmúlt nyáron nyomtatunk vala, Alföldy György is nem messze töllem nyomtatott. Láttam, hogy Ujváry Miklós oda ment hozzája és félre vivén egy hajtásnyi földön, beszélgetett vele, de azt nem tudom mit beszéllettek és mit végeztek.

10. *Kalmár András*, Szécsényben lakozó, hite után azt vallja,

hogy semmi bizonyost nem tud egyebet, hanem az mit ezen felül megírt harminczados az mint vall, az szerint vallja ő is, hogy halotta volna az harminczadostól.

11. *Virág Ferencz*, ő fsge szécsényi lovas szolgája, hiti után azt vallja: Ez elmúlt nyáron egykor házánál lévén Ujváry Miklósnak, bor ital közben azt mondotta énnekem, Bencze Balázs is ott lévén: No bestye kurva, még ez idén viceséget adok te neked.

12. *Jánossy Fábrián* ő fsge szécsényi lovas szolgája, hiti után ezt vallja. Az Nagy András mikoron fel jött vala az hajdúsággal Filekig, innen vice kapitány uram bocsátott vala bennünket sereggestül, úgy mintegy nyolczvan lóval Fülel segítségére. Mentünkben értünk Kezy nevű faluban, tehát Ujváry Miklósnak két szolgálái, Szabó János és Deli János ott vagyon és kérdénk, hogy hová mennek? Mondának ők: szolgálak vagyunk, el kell mennünk. Im az urunk — úgymond — Ujváry Miklós küld levelekkel Nagy Andrásához, némi nemű dolgai felől, de mi nem tudjuk mire való levelek, mindazonáltal tartozunk mi Szécsénnek annyi igazgal, mint Ujváry Miklósnak, azért mi innen addig el nem indulunk az mig kgték innét el nem megyen és kglmeteknek kárt nem teszünk, de ez leveleket nekünk oda kell vinnünk.

Item az Szécsénnek meghágása felől azont vallja, mit Bencze Balázs, mert ugyan ő tölle hallotta, Baranya Mátétól ezt is hallottam és ő mondotta, valamennyiszer ki megyen Ujváry Miklós, mindenkor Alföldy Györgyöt félre viszi és úgy beszélget s tanácskozik vele, de azt nem tudom, miről.

13. *Ecsöd Benedek*, ő felsége szécsényi lovas szolgája, hiti után ezt vallja, hogy *Penczen* voltam az dézmán, onnan megérkezvén az elmúlt nyáron, házam népétől értettem, hogy Kovács Demeterrel Ujváry Miklós szemben volt volna Ilynben. Ismég más nap hozák az hírt, hogy Szolnoknál által költöznek az hajdúság tatárral együtt. Az kapu előtt ismég az szénben lévén, hallottam, hogy Ujváry Miklós ő maga beszéllette az vice kapitánnak, hogy Kovács Demeterrel szemben volt volna Ilynben, és Kovács Demeter azt beszéllette volna neki, hogy két urat küldöttek volna az erdélyiek *Kassára* palatinusurunkhoz az frigytractálás felől, ha azok elvégezhetik az frigyet jó módgyával elvégezik, ha pedig el nem végezhetik, tehát szándékjok az volna, hogy *Némelhy Gergely*

ezer lóval jön erre és Csábrágban menne és Bucsy Benedeket Budára bocsátának, hogy az Dunán túl valókkal tractálná az dolgot, és hogy Havasalföldből négy ezer embert ígértek volna az erdélyi vajdának segítségére, csak azokat várta, azok elérkezvén, az erdélyi vajda is úgy indúlt volna meg Nagy Andrással és úgy keresték volna meg az palatinust, ha az frigyét véghez nem vihették volna.

Ezeknek utánna ismét magán beszélgetvén Ujváry Miklóssal, kérdözkedtem tőle, ha valami olyast mondott e Kovács Demeter neked? mondd meg nekem. Monda Ujváry énnekem: Bizony megmondom, mert hogy Kovács Demeterrel elsőben szemben jutottam, kívánt hitet töllem, hogy megesküdjem és ő énnekem valamit mond, de én nem esküttem. Azt is kérdé töllem, ha hites vagyok e ez helben? Én mondam neki, hogy még nem vagyok egyébnek, hanem az urnak *Nyáry Istvánnak*. De Kovács Demeter énnekem még sem mondott semmit is, sőt még mikor az hitet töllem kívánta Kovács Demeter, azt gondoltam felőle, hogy netalán valami ember halálban részes és azért kívánja töllem a hitet. De hogy ő ismét kérdé tőlem, ha én ez helhez vagyok e hites? úgy vevém eszemben, hogy mit akarna mondani. Ezek után az dolgot énnekem megbeszélgette úgy mondam neki, hogy bizony én megmondom ott benn az vice kapitánnak, mert te igen jót nem beszéllesz. Ő is monda, no én is addig Csábrágban leszek.

14. *Somogyi János deák*, Forgách Zsigmond uram ő nsga szécsenyi tiszttartója, hiti után ezt vallja:

Anno 1610. 13 die Augusti voltam uram ő nsga szécsenyi major házánál, az holott járok vala az búza asztagok közt, kiket mint raktanak légyen, jöve hozzám *Tar Gergely*, uram őnsga szabadossa, ki jött meg Hatvan felől, elveszett lovait oda keresvén. Mondám én Tar Gergelynek: Mi dolog apa, hogy ilyen hamar megjöttél, megtalálád-e elveszett lovaiddat és voltál-e Hatvanba?

Monda énnekem: Jere félre fiam, beszédem vagyon magadnak, ketten menénk félre magunknak és így kezdé el az beszédet énnekem, Kovács Demeter és Ujváry Miklós felől:

Én — úgymond — fiam, elmegyek vala Hatvanba, lovaimat keresni. Beüzentem vala vak Huzajn agának és hogy az aga értette, hogy ott vagyok, Lőrinczinél szekeresekkel, mindgyarást egy bizott

embere által oda énnékem kiüzené, ez szerint: Ha Istent szereti Tar Gergely apám, semmit se késsék, menten menjen haza Szécsényben, mert rosszul lesz ott az dolog, szintén úgy járnak mint Bocskay idejében elatták Szécsényt. Mongya meg János deáknak, viseljenek gondot magokra az fő emberek, mongyák meg az kapitánynak, im itt harmad napig volt Kovács Demeter, Szolnoknál jött által az Tiszán, ott *Nagy András* táborban, onnan Kovács Demetert ide török kísértette, itt az bég vendéglette. Innen megyen Ujváryhoz, az hol megtalálja és láttam — ugymond — az zászlót az béknél, melyet mutatott aranyast, kit viszen Kovács Demeter Ujvárynak az erdélyi fejedelemtől, mint hogy ő nem eskütt meg az felső királynak. Azért az jó apám semmit ott az palánkban Szécsényben ne hagyjon, mert az mind elvész, ha felmegyünk.

Ezeket hallottam mind Tar Gergeltől, hogy elveszett lovait kereste és meg jött Hatvan felől, Kovács Demeter és Ujváry uramék felől, az melyeket mind megmondottam mindgyárást vice kapitány Szögyény Gergely uramnak ő kglmének. Tudgya jól, hogy Tar Gergely meg jött Hatvan felől, maga is beszéllett ezekről Tar Gergellyel.

Anno eodem harmad nappal ezek után hivattam vala fel uram ő nsga ecseki jobbágyit dologra, kikkel mikor beszélgettem volna és kérdezkedtem, mi hírrel lehetek oda jámborok? mondák az jobbágyok énnekem: Uram, — ugymond — kapitány uram is ez szerint tudakozék, mi semmit most mást nem tudunk, mondani kgdnek, ez estve jövének meg népeinkben Buják várából, kik látták, hogy ott az sarampó közt, az kapu előtt Kovács Demeter törökökkel együtt evének tyukmonyat, turót és egymás eledelt. Láták az kender között kender nyövő népeink is, hogy Kovács Demeter azon ment el törökökkel az kender mellett Buják vára felé.

Anno eodem egynehány nappal ezek után, mikor uram ő nsga Forgách Miklós fő kapitányunk közinkben jött vala Kassáról, és voltunk volna egy nehányan fölöstököm ételben ő felsége harminczadossánál Lipcsey Dániel uramnál, ott az sok szók után Ujváry Miklós és Tornyossy uramék közt fordula sok dolog elő beszédben. Monda Ujváry uram: Engemet el attanak az urak előtt, nem tudom mi az oka, és még ez a kapitányunk is haragszik reám.

Monda Tornyossy: Könnyű volna azt megmondani kgdnek, de hallottam azt, hogy ha barátjának ember igazat mond, megharagszik érette. Én is minthogy barátjának tartott kgd, sokszor megakartam mondani kgdnek, most is megmondhatnám de sokan vagyunk.

Uyváry uram mingyárást monda: ne gondolj édes rokonom vele, mondd meg valamit tudsz és hallottál, ezek mind barátim és némelyik jó akaró komám, hadd halljam, ne fájjon az szivem rajta és ne busuljon miatta, mert némely részét immár hallottam és értettem mit kötöttek reám.

Uyváry Miklós uram beszéde után ugy kezdé Tornyossy uram beszélni, im megmondom — ugymond — kgd felől Uyváry uram ez a hir, hogy az erdélyi vajda Kovács Demeter által küldött aranyos zászlót és magadat, hogy hites ide nem vagy, oda adtad magadat, minden ajánlásoknak hittél és Bujákhöz akartad magadat kapcsolni.

Mind ez szók után Uyváry Miklós uram monda: Im tölled hallom ezeket, annak okáért kitől hallottad, emberit agyad Tornyossy uram, mert ezekért törvény nélkül nem hadlak, ti kgték előtt, kik mind itt vattok, tudománt teszek.

Tornyossy uram mind ezek után monda: lássad barátom, szándékoadat hátra ne hadd, de mind ez hírek vadnak felölled.

Monda ezek után Uyváry Miklós: azt nem tagadom, hogy Kovács Demeter sógorommal Ilynben nem voltam volna szemben, hogy Toldy László által kihivatott innen és nem beszéllettem volna vele, de én zászlót nem láttam sem mást.

Monda Tornyossy: Uram nem kellett volna hír nélkül oda is kimenned, mert szabad voltál vele mit mondottál meg kapitányodnak s mit nem.

Monda Uyváry uram: azt nem tagadom, hogy Kovács Demeter sógorom azt énnekem nem mondotta volna, hogy mind az erdélyi vajda és az odavaló urak jó akarattal hozzám nem volnának, és jelentett is valamit, de azt nem szükség volt senkinek is megmondanom, zászlót én nem láttam, de jelengetett valamit, mind ezek közül, az melyet illet, megmondottam Szögyény uramnak, az melyeket nem illet meg nem mondottam, minthogy én közitekben hites nem vagyok.

Mind ez időközben Ujváry és Kovács Demeter uramék közt látást semmit nem láttam, de hallomással mind ez felül megnevezett személyektől hallottam ezeket.

15. *Alföldy György*, Szécsényben király urunk ő felsége hitese szolgálja, hiti után ezt vallja: egykor az kapu között ülök vala, szólítván, monda énnekem Ujváry Miklós; im Kovács Demeterrel szemben voltam Ilynben. Nám régen mondod, bestye kurva, hogy te szegény vagy, azért ihon jönnek az erdélyiek, majd eleget nyerünk tőlök. Ugyan bizonynyal eljönnek, csakhogy két urat bocsátott az erdélyi fejedelem Kassára Palatinus urunkhoz az békesség felől, ha valami jót végezhetnek, tehát végeznek, de ha nem végezhetnek, általán fogva erre jönnek. *Némethy Gergely* erre jó ezer lóval, mert ide választották, *Bucsyt* pedig Budára, hogy az Dunántúl ismerői között hadat gyűjtsön.

Tudom azt is, hogy Ujváry Miklós valami adósságért Csábrágban küldte Keczely Vinczét. (További vallomása semmi ujat nem tartalmaz.)

16. *Géczy Péter*, Szécsénben nemes személy, Ujváry Miklós inasától hallotta, hogy *Némethy Gergely* és *Bucsy Benedek* Magyarországra készül és az erdélyi fejedelem Kassa felé akar indulni hadával.

17. *Varsányi Dorkó* hallotta mikor Ujváry azt mondá a maga feleségének, hogy megjelenti az vice kapitánynak, mit beszélt neki Kovács Demeter. De az asszony az Istenre kérte, hogy ne cselekedje, mert veszedelmet hoz a bátyjára.

18. *Bán András*, Földessy Mihály jobbagya, azt vallja, hogy Ujváry Miklós tőlle küldött levelet Kovács Demeternek Hatvanba, de nem tudja mit írt benne.

19. Ns. *Földes Mihály* Pethe szolgálja, mikor Buják várában járt, a porkoláb beszélt neki, hogy Kovács Demeter Hatvanból magához hívatta Ujváryt mint sógorát, de nem tudja, hogy mi végre. Panaszkodott a porkoláb, hogy *Nyáry* nem visel gondot Bujákra, pedig a törökök igen szeretnék azt hatalmukba keríteni.

Anno 1610. 17 die novembris. Mi *Voxith Horváth György* Nógrád vármegyének szolgabírója és esküdt *Péchy György*, szedtünk Bujákban bizonyoságot vice ispán uram commissiója mellett Ujváry Miklós uram instancziájára.

1. *Romhányi György* porkoláb azt vallja, hogy ő Szécsényben volt, mikor Kovács Demeter a várban járt, sőt Ujváry sem volt akkor Bujákban.

2. *Gedey Tamás* mivel, hogy az porkoláb itthon nem volt akkor, hanem én voltam képében, Kovács Demeter felől azt tudom mondani, hogy itt volt az vár alatt, az csárdáig jött volt, de be nem bocsátottuk, török sem volt vele. Engemet alá hívatott az kő kapuhoz, úgy kérte magamtól, hogy ha Ujváry Miklós hitese Szécsényhez? — Én azt mondom, hogy bizony nem tartanak hit nélkül az végekben stb. Egy embertől üzent valamit Kovács Demeter Ujvárynak, de ő nem tudja, hogy mit.

3. *Gazdagh Tamás* akkor bujáki kapus lévén, nem bocsátotta be Kovács Demetert a várba.

4. *Szarvas Pál* vallja, hogy Kovács Demeter Hatvanból jövet a bujáki sorompókon kívül szállott meg harmad magával, török nem volt vele. Őket küldték Szécsénybe hírt adni és azt monda Ujváry, hogy jól cselekedték, hogy Kovács Demetert be nem bocsátották a várba. Hallotta, hogy Kovácsot Szolnoktól Hatvanig a török kísértette.

A többi tanúk, szám szerint 21 — részint nem voltak odahaza, mikor Kovács Buják alá jött, részint azt erősítik, hogy nem bocsátották be őt a várba. *Romhányi György* a porkoláb és *Csongál Balázs* olvasták azt a levelet, a melyet Ujváry Kovács Demeternek küldött Hatvanba, de abban nem volt semmi egyéb, minthogy az országban csendesség s a fejedelmek között szép béke van, maga pedig háza népével együtt egészséges.

(Orsz. Levéltár Act. Thurz. Fasc. 99. m. 1.)

Gyarmat, 1610 decz. 7. Gyotay Benedek levele Némethy Gergelyhez.

Éltemig való szolgálatomat ajánlom Nsgodnak, mint kegyelmes Uramnak, az nagy hatalmú Isten kívánsági szerént való sok jókkal álgya meg Nsgdat teljes életének rendiben.

Kornicz Sidmond felől azt írhatom Nsgdnak, hogy tegnap 11 órakor ment ezen el maga koczin, volt lovas is vele, az mint értetem 16, mikor tér meg, nem tudom. Az mely György deák *Sarma-*

ságival az 6000 arannyal az fejedelemhez ment vót, azt mondá az szécseni kapitány *Forgács Miklós*, hogy ott vót *Széchenben* Korniczal, együtt megyen fel vele. Az mint értem Sarماسági is csak *kémelkedik* az fejedelem környül. Azt beszéllette Szécsenben Kornicz, hogy csak azt nem tuggyák, hány falatot eszik az erdéli fejedelem, de minden titkát, mind hadát, az portán való titkait is mind értik és mennyi értéke lehet, mindent értnek. Kendi István is lengyel királyhoz ment, azt beszéli, hogy ők nem akarnak semmit, de az erdéli fejedelem nem nyughatik. Azt is monta, hogy noha lengyelekre készül, de az mint érti, a magyar koronát akarná keresni.

Ezt is akarám Nsgdnak tuttára adnom, hogy az katonák némelyek azon tudakoznak, hogy Nsgd egy lóra mit ad? és gyalognak is mit ad? Én arról semmit sem tuttam mondani, minthogy nem is tudakoztam Nsgdtul felőle. Agya tuttomra Nsgod, mit kellessék mondanom. Azt beszélük némelyek, Kendi István lovasnak 6 forintot ígért, gyalognak 4 frtot. Én azon könyörgök Nsgdnak ha lehetséges, ne hagyjon Nsgod valami költség nélkül, mert most csak patkoltatni való költségem sincsen. Azon is könyörgök Nsgdnak, mint kegyelmes uramnak, hogy adasson Nsgod egy napra 4 szekeret, Nándorból szénát hozatnék velek, mert csak egy marok szénám sincsen itthon. Azt is agya tuttomra Nsgod, Pribelben *Géczy Andráshoz*, ha ki megyen-e Nsgd? *Ujvári Miklós* is oda menne Nsgdhoz beszélgetésnek okáért.

Horvát Mikola, az Nsgod inasa ki vala, az kékői Horvát Györgynek az fija, kére, hogy irnék Nsgdnak, hogy vissza menne Nsgdhoz, ha Nsgod venné szolgálatját. Mind ezekről választ várok Nsgdtul. Ezzel az nagyhatalmú Istennek oltalmában ajánlom Nsgdat. Irtam Gyarmaton 7 die decembris Anno 1610.

Nsgdnak szeretettel szolgál míg él

Giotay Benedek s. k.

P. S. Azt is beszélük Szécsenben, hogy *Betlen Gábor* hetedmagával beszökött volna Kendi Istvánhoz. Ezt *Bay Mihály* beszéllette, az Tiszántúl lakik, ide fel ment valahová. Én még fel nem mehettem Jó Mátéhoz, hanem immár elmegyek, csak az kevés szénát hozathassam haza, mert mind el lopják oda ki. Azt is agya tuttomra Nsgd, ha vót-é Jó Máté Nsgdnál.

Kívül: Az tekintetes és nagyságos *Némethy Gergely* uramnak, Bátori Gábor ő Felsője tanácsának, Belső Szónok vármegyének főispánynak, Udvarhely székének főkapitányának és lugasi bánnak, nekem régi jóakaró kegyelmes uramnak adassék híven.
(Orsz. ltár. Act. Thurz. Fasc. 99. nr. 2.)

*Szécsény, 1610 január 13. Forgách Miklós szécsényi kapitány
Thurzó György nádorhoz.*

Illustrissime domine patrone et affinis mihi gratiosissime salutem etc.

Megértettem az Nsgod parancsolatját, Nsgd mit írjon Eceseödi Benedek felől s Alfeöldi György felől, Keczei Vincze felől. Azért itt erős kezesek alatt vannak és im Nsgdhoz ő magok szegények fölmentek könyörgeni, hogy Nsgod szegényeket ne bántassa, mert nem tuggyák semmi vétkeket. Én is könyörgök Nsgdnak mint uramnak és patronusomnak, az én éltig való szolgálatomért legyen kegyelmes Nsgd nekik, mert én bizony nem tudok semmi czégéres vétkeket. Kár is volna Nsgos uram ilyen vitéz embereket egyszersmind egy végházból kiirtani. Nsgdat azért fölötte kérem, alázatosan, én érettem szegény szolgáljéért cselekedgyék kegyelmesen ezzel az három legénnyel, ha Isten éltet Nsgdnak meg igyekezem szolgálnom, az mi kegyelmességet Nsgd vélek cselekeszik. Éltesse Isten Nsgdat sok esztendeig jó egészségben. Datum Szechin 13. die januari.

I. M. D. V.

servitor et affinis addictissimus
Nicolaus Forgách de Gyemes mpr.

*Kívül: Illustrissimo domino domino Comiti Georgio
Thurzo etc.*

(Orsz. ltár. Act. Thurz. Fasc. 99. m. 5.)

Szécsény, 1611 január 13. Ugyanaz ugyanahhoz.

Illustrissime domine patrone et affinis mihi gratiosissime salutem etc.

Az Nsgd levelét énnekem meghozák, melyből megértettem

az Nsgod parancsolatját, Nsgd mit irjon és hogy Nsgdat valamely nem barátom úgy informálta, hogy *Feirvári Istvánt* én elbocsátottam volna. Az mint Nsgdnak meg is irtam, nem hogy elbocsátám volna, értvén az Nsgd parancsolatját, de csak egy szempillantásig sem volt ki az szécheni kapun, azért im mind az többivel együtt Nsgod parancsolatja szerint mindeniket, oda kültem Nsgdnak, abbul is megtetszik, hogy Nsgdat sinistre informálták és az Nsgd haragját ártatlanul szenvedem, oly uramnak és patrónusomnak esmerem lenni, hogy azt az nem barátomat, az ki Nsgdat informálta *Feirvári István* felől, ha Isten Nsgddal szembe juttat, megnevezi Nsgd énnekem. Minthogy énnekem becsületem ellen informálta Nsgdat, azt akarom, hogy Nsgd előtt megtessék, hogy én is ő felségének s Nsgdnak, hazámnak vagyok oly igaz hű szolgája, mint az, a ki ő felségét és Nsgdat reám haragította. Nsgdat kérem, Nsgd ne nehezteljen reám, mert nem ismerem semmi vétkeket, az mint Nsgod raboktul is megértheti. Én Nsgd szolgája vagyok, míg élek. Éltesse az Isten Nsgdat sok esztendeig jó egészségben. Datum Szechen 13. die januarii Anno 1611.

III. D. V.

servitor et affinis addictissimus
Nicolaus Forgách de Gyemes mpr.

P. S. Gyotay Benedeknek az minémű levele tanálkozott Némethi Gergelnél, Nsgdnak im in specie oda kültem mint hogy e minap én magam el felejtettem Nsgdnak megmondani, Nsgd megérti belőle ő neki is mi szándéka volt.

Kívül: *Illustrissimo domino domino Comiti Georgio Thurzó etc.*

(Act. Thurz. fasc. 99. nr. 4.)

Széchény, 1611 martius 8. Forgách Miklós a nádorhoz.

Illustrissime domine stb.

Nagyságodat fölötte kérem, mint uramat és patronusomat, Nsgd ne nehezteljen reám, hogy ad decimum tertium diem Martii Nsgd parancsolata szerint ha ott fönn nem lehetek Posonban, de

semmit sem késem Ngos uram, hanem fölsietek az Nsgod parancsolatja szerint Nsgdhoz.

Oka pedig mi legyen ngos uram, hogy ott fönn nem lehetek arra az napra, semmi nem egyéb, hanem az Palánknak az vár mellett nagy darabja mind ledőlt tegnap előtt. Tugya Nsgd pedig, hogy azt nem jó úgy tartani, hanem meg köly csinálni, és az mint lehet hozzá keztem mingyárt az csinálásához. És bizony nsgos uram az vármegeye igen lassú segítséggel vagyon, ehhez az romlott helyhez, ha nsgd kegyelmesen nem provideal a hely felől, az egyik bástya és az kapu isbizony ledől rövid nap. Én eleget irok s kérem az vármegeyét, hogy fát hordanának, de mind avval mentik magokat, hogy mind Fülelkehez rendelték őket, hanem Nsgdnak én is könyörgök azon, hogy Nsgd ehez az helyhez rendeljen, valami *gratuitus labort*.

Tudom Ngos uram, hogy *Ujvári Miklós* Nsgdat sok különbözőféle információkkal bántja és busítja most én felőlem és az itt való vitézlő rend felől, hogy mi az Nsgd parancsolatjának engedetlenek voltunk volna, de ha az Ur Isten azt adgya, hogy Nsgddal szemben lehetek, bőségesen megmentem Nsgd előtt magamat.

Nem tudom Ngos uram, Nsgd parancsolatjából cselekszi avagy nem? itt az vitézlő népet, az kiket nsgd attestáltatott ellene igen vexalta az Nsgd parancsolatja mellett, azt kívánta, hogy azok az kik immár egyszer Nsgd parancsolatjából meg esküttek, hogy megint újabban megeskügyenek és az esküvés után personaliter megint Posonban föl menjenek, ott meg *harmadszor* megint megeskügyenek. *Uyvári Miklós* azt mondá Ngos uram itt, hogy az előbbeni (?) hűtek az vitézeknek mind semmi és Nsgd azokat az assestatiokat föl szakaszés ő azokat mind jól tugya s általment rajta. Ezen Nsgos uram az szón az főemberek, kik megesküttek, igen busult elmével hallották ezt azt dolgot Uyváritul, hogy hiteket semminek állította és hogy ő magának Nsgd előtt több hitele volna, hogy sem mint ennyi vitéz embernek. Holott Ngos uram ő felsége az mi kegyelmes urunk, királyunk, Nsgd, az ország minket meghitt ebben az helyben és az végházat reánk bizta ő felsége és Nsgd, hogy azok ellen megoltalmazzuk, az kik ártani akarnak az helynek. Az Nsgd parancsolatjára azért az vitézek egyszer megesküttek és most is minnyájan ide

jöttek hozzám, azt monták, hogy valamint egyszer megesküttek az Nsgd parancsolatjára, most sem mondnak egyebet. *Mert noha szegény legények azok, az kik letették az hitet, nincsen elhányó hitek, hanem lökőket ők is Istennek tartják és ő felségének s az országnak s Nsgdnak igaz hü szolgálai, úgy is akarnak szolgálni.* Ha Ngos uram ezeket personaliter mind föl kívánná Nsgd se vice kapitány, se hadnagy, se vajda, se porkoláb, se fő legény nem marad itt az helyben, gondolhatja Nsgd. Nsgd böles itéleti rajta, miképen hagyom ezeken kívül csak magokra az fizetetlen hajdúkra és közlegényre az helyt, hun én magamat is fölkíván Nsgd. Tugya penig Nsgd azt, hogy embernek nem jó hitivel jáczani, mert az kinek egy hite nem igaz s egygel meg nem elégesznek, nem tudom mi szükség másodszor is annak esküdni. Nsgdat oly igaz uramnak és Patronusomnak esmerem eleitől fogva lenni, hogy Nsgd engemet is szegény méltatlan szolgáját az vitézekkel együtt kegyelmesen meghallgat igazságunkban. Az Nsgd parancsolatja szerint ezt a három szegény legényt is magammal együtt felviszem, úgy mint Echeodi Benedeket, Keczei Vinczét, Alföldi Györgyöt. Éltesse az Ur Isten Nsgdat sok eszten-deig jó egészségben. Datum Szechen 8. die martii A. 1611.

Illustrissimæ D. V.

Nicolaus Forgach de Gyemes mpr.
servitor et affinis addictissimus

Kívül: Illustrissimo domino Comiti Georgio Thurzo etc.
(Act. Thurz. Fasc. 99. nr. 7.)

Pozsony, 1611 mártius 20. Kezes levél Gyotay Benedekért.

Mi Horváth Mihály fileki vice kapitány és Balogh Boldizsár palánki lovas hadnagy, Csehy Miklós, Horvát István, Bory István, Kencsy (?) András és Kalmár István Palatinus urunk ő nsga szolgálai. Adgyuk tutttára mindeneknek az kiknek illik, hogy mi *Gyotay Benedekért*, kit Palatinus urunk ő nsga ez elmúlt napokban, bizonyos dolgokért megtartóztatott volt, löttünk kezesek ilyen ok alatt, hogy valamikor ő nsga és valahová kívánnya törvényre, elő állítjuk Gyotay Benedeket. Hogy ha penig, kezességünk szerént elő nem állathatnók, mi magánk tartozunk érette törvény eleiben állani és

törvényt is várni. Kinek nagyobb bizonyosságára ez mi pecsétes, kezünk írása alatt való levelünket attuk. Palatinus urunknak ő nsgának. Actum Posonij die vigesima Martii Anno Domini 1611.

Balogh Boldizsár, s. k. (p. h.) Chehy Miklós s. k. (p. h.)
Horvát István s. k. (p. h.) Bory István s. k. (p. h.) Kalmár
István s. k. (p. h.)

(Act. Thurz. fasc. 99. nr. 8.)

Dr. KOMÁROMY ANDRÁS.